

MVCRX07PL6QC
první identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j. MV- 5089-2/VS-2024

Praha 22. ledna 2024

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 2/2024

Postup při zápisu jmen s účinností od 1. ledna 2024 (zápis jmen domáckých a zdrobnělých)

Na základě § 62 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 414/2023 Sb., lze s účinností od **1. ledna 2024** zapsat do matriční knihy jakékoli existující jméno, a to ve správné pravopisné podobě. Nelze zapsat jména zkomolená; fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak. Matriční úřad též nezapiše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče.

S účinností od **1. ledna 2024 je možné** do matriční knihy **zapsat jméno zdrobnělé a domácké**, což § 62 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění účinném do 31. prosince 2023, výslovně zakazoval.

Je třeba zdůraznit, že rozdíly mezi jmény zdrobnělými a domáckými, která je možné do matriky zapsat, a mezi jmény zkomolenými, která do matriky zapsat nelze, není možné zcela jasně definovat, hranice mezi těmito jmény není zcela zřejmá, tudíž lze předpokládat existenci případů, u kterých nebude možné jednoznačně určit, zda jde o jméno zdrobnělé nebo domácké a zda tedy lze zápis povolit.

Jména zdrobnělá a domácká (odborně „hypokoristika“) **lze charakterizovat** zejména takto:

1. Vznikají v neoficiálním prostředí jako obměny základních oficiálních podob jmen; často bývají citově zabarveny, ať již kladně (např. *Evička*) nebo záporně (např. *Evísko*). Lze dodat, že ze jmen zdrobnělých a domáckých se v důsledku ztráty výrazného citového zabarvení mohou vyvinout jména oficiální (např. jméno *Zdeněk* vzniklo původně jako domácká podoba složeného jména *Zdeslav*).

2. Zdrobnělá a domácká jména se uplatňují téměř výhradně v soukromých, důvěrných projevech, především v mluvené podobě; v písmu se objevují jen omezeně, nelze proto jednoznačně stanovit, zda dát přednost např. podobě *Luki* nebo *Luky*.
3. Nelze vytvořit jejich uzavřený seznam, neboť jména zdrobnělá a domácká neustále vznikají, přičemž mohou vznikat relativně volně, bez jasných omezení. Vyskytují se ve značném počtu a formální pestrosti.
4. Tvorba jmen zdrobnělých a domáckých:
  - Jména zdrobnělá a domácká se tvoří od základních podob jmen a dále i od jiných jmen zdrobnělých a domáckých. Tato jména mohou být odvozena od začátku (např. *František* – *Franta*), středu (např. *Antonín* – *Tonda*) nebo konce jména (např. *Jakub* – *Kuba*), a to zpravidla za využití přípon (přípona však být nemusí). K tvorbě jmen zdrobnělých a domáckých tedy dochází různými slovtvornými postupy, např. zkracováním a velkým počtem již zmiňovaných přípon (např. ke jménu *Marie* bylo vytvořeno minimálně 80 domáckých podob, např. *Máři, Mařka, Maru, Marunka, Maryčka, Ryčka, Ryčinka, Mici, Micka, Majka, Mánička, Máša* atd.). U přípon dochází často k jejich vzájemnému prolínání a zdvojování, což následně umocňuje zdrobnělý charakter dané formy (např. *Věrušinka, Věrušinečka, Jitulinka, Pepoušínek, Pepáneček* atd.).
  - Jména zdrobnělá a domácká se tvoří též zvukovými obměnami jmen, a to např. opakováním první slabiky jména (*Jája, Dáda, Lála* apod.) nebo opakováním první souhlásky jména i v následující slabice (*Boban*).
  - Při tvoření jmen zdrobnělých a domáckých může dojít i ke změně gramatického rodu, např. od ženských jmen *Eva, Běla* jsou utvořeny podoby mužských jmen *Evík, Bělouš*.
5. Mužská zdrobnělá a domácká jména se tvoří zejména těmito příponami:

-a (Míra)	-ík (Pavlík)	-íček (Jiříček)	-yš (Ferdyš)
-o (Stano)	-ka (Jírka)	-ša (Váša)	-as (Oťas)
-da (Standa)	-an (Pepan)	-eš (Daneš)	-ys (Ondrys)
-ja (Kája)	-in (Lojzin)	-uš (Ondruš)	-es (Mates)
-i, -í, -y (Karli, Pavlí, Tony)	-ánek (Fanánek)	-oš (Radoš)	-ál (Zdenál)
-ák (Zdenák)	-ča (Pepča)	-ouš (Jirouš)	
-ek (Jarek)	-áček (Petráček)	-oušek (Zdenoušek)	

6. Ženská zdobnělá a domácká jména se tvoří zejména těmito příponami:

-a (Ira)	-da (Anda)	-ák (Běták)	-enka (Miřenka)
-ča (Monča)	-ja (Mája)	-ina (Janina)	-inka (Janinka)
-če (Barče)	-i, -í, -y (Jani, Eví, Katy)	-ňa (Máňa)	-unka (Barunka)
-čí (Hančí)	-ka (Věrka)	-ena (Mařena)	-ynka (Anynka)
-čka (Kačka)	-jka (Majka)	-ěna (Raděna)	-la (Katla)
-ička (Janička)	-ík (Evík)	-una (Věruna)	-ula (Peťula)
-ule (Jitule)	-ulka (Evulka)	-ulinka (Bětulinka)	-ša (Dáša)
-uša (Miruša)	-uše (Jaruše)	-uš (Liduš)	
-ouš (Hanouš)	-oušek (Hanoušek)	-uška (Bětuška)	

Jak vyplývá ze shora uvedeného textu, tvorba jmen zdobnělých a domáckých nemá jednoznačně stanovitelné hranice, jejich negativní vymezení je proto velmi obtížné. **Za jména zdobnělá a domácká nelze považovat** zejména:

- a) *Oficiální, stylově neutrální podoby jmen* (do této skupiny lze zahrnout i některé podoby vzniklé osamostatněním původních jmen, např. jméno *Radek* se vyvinulo jako původní domácká podoba jména *Radoslav/Radomír/Radomil/Ctirad*; jméno *Nad'a* se vyvinulo jako původní domácká podoba jména *Naděžda* apod.).
- b) *Přezdívky*.
  - Patří sem formy, které nejsou odvozeny z konkrétního jména, ale inspirace pro jejich tvoření je odlišná (např. pan XY má přezdívku *Šplhoun*).
  - Mezi přezdívky lze dále zahrnout i takové podoby, které byly utvořeny z konkrétních jmen, avšak vznikly jejich připodobněním k nějakému dalšímu slovu, ať již slovu obecnému nebo vlastnímu jménu (např. podoby *Brambora*, *Páv* vznikly připodobněním jmen *Barbora/Pavel* k obecným podstatným jménům *brambora*, *páv*; forma *Maroko* vznikla připodobněním jména *Marek* k názvu státu *Maroko*).
  - K přezdívám se řadí též anagramy jmen (např. *Pavel* - *Levap*).

Nejasnosti mohou vznikat v tzv. přechodovém pásu mezi jmény zdrobnělými či domáckými a přezdívkami, kam lze zařadit podoby jako *Mart'an* od mužského jména *Martin* i od ženského jména *Martina*. Dále podoba *Barbucha* od ženského jména *Barbora*; *Limča* od mužského jména *Jarolím*, *Koloušek* od mužského jména *Kolin/Colin*, *Méd'a* od mužského jména *Medard*). Tyto podoby jsou tvořeny příponami, které jsou u jmen zdrobnělých a domáckých zcela běžné a dále mají stejnou formu jako obecná nebo jiná jména, čímž se blíží k přezdívkám. Podobné případy tedy není možné posoudit jednoznačně.

Vznikne-li matričnímu úřadu pochybnost o existenci jména nebo jeho správné pravopisné podobě, postupuje matriční úřad podle § 62 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění zákona č. 414/2023 Sb., a to konkrétně takto:

1. Matriční úřad ověří existenci jména nebo jeho správnou pravopisnou podobu prostřednictvím vhodných **důkazních prostředků**, kterými jsou zejména odborné publikace (např. Pravidla českého pravopisu; Slovník spisovného jazyka českého¹), odborná vyjádření (zejména od subjektů působících v oboru jazykovědy) nebo dříve vydané znalecké posudky. Důkazní prostředky předloží matričnímu úřadu navrhovatel zápisu jména. Důkazní prostředky si v případě trvání pochybností opatří i matriční úřad. Je však třeba zdůraznit, že ověření existence domácké nebo zdrobnělé podoby jména může být značně problematické, v řadě případů i nemožné.

2. Nebude-li možné ověřit existenci jména nebo jeho správnou pravopisnou podobu prostřednictvím důkazních prostředků uvedených v bodě č. 1, **matriční úřad vyzve navrhovatele zápisu jména k předložení odborného podkladu od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy²** (Ustav pro jazyk český Akademie věd České republiky), **nebo znaleckého posudku**.

3. Dojde-li matriční úřad po provedeném dokazování a předložení relevantních podkladů k závěru, že jméno do matriční knihy zapsat nelze, vydá v rámci správního řízení zamítavé správní rozhodnutí. Je nezbytné, aby matriční úřad v **odůvodnění uvedl, jaké důkazní prostředky pro ověření existence jména nebo jeho správné pravopisné podoby využil, jaké podklady byly předloženy a konkrétně na základě čeho dospěl k závěru, že jméno nelze do matriční knihy zapsat** (zejména jaká konkrétní pochybnost matričnímu úřadu vznikla, jaké konkrétní důvody vedly k zamítnutí návrhu, v čem se nejeví správná pravopisná podoba jména apod.).

¹ Dostupný mj. na adrese <https://ssjc.ujc.cas.cz/>.

² Problematika veřejných výzkumných institucí je upravena zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Na základě § 6 odst. 1 zákona č. 341/2005 Sb. vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rejstřík veřejných výzkumných institucí, který je veřejným seznamem, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o veřejných výzkumných institucích. Rejstřík lze nalézt na adrese www.rvvi.msmt.cz.

Nejistí-li matriční úřad po provedeném dokazování a předložení relevantních podkladů překážku k zápisu jména, jméno zapíše. Lze doporučit, aby matriční úřad jméno zapsal i tehdy, kdy nelze dospět k jednoznačnému závěru, že se jedná o jméno zkomolené, resp. že se nejedná o jméno zdrobnělé nebo domácké (např. při posuzování jmen z tzv. přechodového pásu mezi jmény zdrobnělými či domáckými a přezdívkami, kdy nebude možné zcela jednoznačně určit, že se nejedná o jméno zdrobnělé či domácké, resp. že se jedná o jméno zkomolené).

Existence jména nebo jeho správná pravopisná podoba se ověřuje pouze u státních občanů České republiky. Cizinec, jehož jméno se zapisuje do matriční knihy, doklad o existenci jména nebo jeho správné pravopisné podobě předkládat nemusí, existence jména nebo jeho správná pravopisná podoba se v tomto případě neověřuje.

Tato informace byla zkontrolována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky. Ministerstvo vnitra při zpracování této informace čerpalo z publikace: Knappová, M. (1989): Rodné jméno v jazyce a společnosti. Praha: Academia.

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Petr Voříšek, Ph.D.
ředitel

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy